

PRZEWODNIK KIERUNKOWY · FILOLOGIA ANGIELSKA

Jak napisać pracę magisterską z filologii angielskiej

Od luki badawczej do obrony: literatura, językoznawstwo,
przekład i glottodydaktyka, academic English, krok po kroku.

Spis treści

Jak korzystać z tego przewodnika	1
1 Specyfika magisterium z anglistyki	2
1.1 Czym magisterium różni się od licencjatu	2
1.2 Cztery ścieżki	2
1.3 Język pracy	3
1.4 Co wyróżnia dobrą pracę	3
2 Temat, luka badawcza i pytania	5
2.1 Od zainteresowania do problemu	5
2.2 Luka badawcza	5
2.3 Model CARS we wstępie	6
2.4 Pytania badawcze, teza, hipotezy	6
3 Przegląd literatury jako synteza	7
3.1 Gdzie szukać	7
3.2 Katalog a synteza	7
3.3 Matryca literatury	8
3.4 Czasowniki relacjonujące	8
3.5 Ile i czego	8
4 Rama teoretyczna	10
4.1 Teoria jako soczewka	10
4.2 Od teorii do kategorii analizy	11
4.3 Jedna rama czy kilka	11
4.4 Krytyka ramy	11
5 Praca literaturoznawcza	13
5.1 Dobór materiału	13
5.2 Uważna lektura w ramie teoretycznej	13
5.3 Dialog z krytyką	14
5.4 Kontekst bez biografii	14
5.5 Struktura rozdziałów analitycznych	14
6 Praca językoznawcza	16
6.1 Dane językowe	16
6.2 Kategorie i klucz kodowy	16
6.3 Rzetelność kodowania	17
6.4 Ilościowo i jakościowo	17
6.5 Etyka danych językowych	17
7 Językoznawstwo korpusowe	19

7.1	Gotowy korpus czy własny	19
7.2	Narzędzia	19
7.3	Podstawowe miary	19
7.4	Od liczb do interpretacji	20
8	Praca przekładoznawcza	21
8.1	Opis zamiast oceny	21
8.2	Korpus przykładów	21
8.3	Klasyfikacja i analiza	21
8.4	Udomowienie i egzotyzacja	22
8.5	Przekład audiowizualny	22
9	Badanie glottodydaktyczne: projekt	24
9.1	Typy badań	24
9.2	Quasi-eksperyment	24
9.3	Badanie w działaniu	25
9.4	Harmonogram	25
10	Narzędzia, analiza danych i etyka	27
10.1	Testy	27
10.2	Kwestionariusze	27
10.3	Wywiady i obserwacja	27
10.4	Analiza danych ilościowych	27
10.5	Etyka badań z udziałem uczniów	28
11	Rozdział metodologiczny i struktura pracy	30
11.1	Co zawiera opis metodologii	30
11.2	Struktura pracy według ścieżki	30
11.3	Części okołotekstowe	31
11.4	Proporcje	31
11.5	Streszczenie	31
12	Academic English na poziomie magisterskim	33
12.1	Stanowisko autora	33
12.2	Hedging	33
12.3	Spójność i przepływ	33
12.4	Polskie nawyki, które widać w angielskim tekście	34
12.5	Narzędzia pracy nad językiem	34
13	Dyskusja, wnioski i wkład	35
13.1	Wyniki a dyskusja	35
13.2	Powrót do literatury	35
13.3	Wyniki nieoczekiwane	35
13.4	Ograniczenia	36
13.5	Implikacje	36
13.6	Wkład i zakończenie	36
14	Cytowanie, bibliografia i narzędzia AI	37
14.1	MLA czy APA	37
14.2	Cytowanie tekstów literackich	37
14.3	Menedżer bibliografii	37
14.4	Narzędzia AI	38

15	Finisz: ostatnie tygodnie	39
15.1	Kolejność	39
15.2	Korekta języka	39
15.3	Formatowanie	40
15.4	Antyplagiat i złożenie pracy	40
16	Obrona	41
16.1	Prezentacja	41
16.2	Pytania do pracy	41
16.3	Pytania z zakresu studiów	42
16.4	Język na egzaminie	42

Jak korzystać z tego przewodnika

Ten przewodnik powstał dla studentki lub studenta filologii angielskiej, który ma przed sobą pracę magisterską i chce ją napisać dobrze. Nie powtarza rad o „pracach dyplomowych w ogóle”. Każdy rozdział, przykład i checklista dotyczą anglistyki: analizy tekstu literackiego, badań językoznawczych i korpusowych, przekładu, badań nad nauczaniem języka i akademickiej angielszczyzny, w której to wszystko trzeba opisać.

Praca magisterska z anglistyki różni się od licencjackiej bardziej, niż zakłada wielu studentów. Licencjat sprawdza, czy umiesz poprawnie przeprowadzić analizę. Od magisterium oczekuje się, że znajdziesz miejsce w toczącej się dyskusji naukowej, postawisz własne pytanie badawcze i wniesiesz do niej coś, czego wcześniej nie było: nową interpretację, nowy korpus, nowe dane z klasy albo nowe spojrzenie na przykład. Pracę pisze się zwykle po angielsku, a obrona również często odbywa się w tym języku.

Przewodnik obsługuje cztery ścieżki, którymi idą prace magisterskie na tym kierunku: literaturoznawczą, językoznawczą (w tym korpusową), przekładoznawczą i glottodydaktyczną. Rozdziały od pierwszego do czwartego i od jedenastego do szesnastego są wspólne dla wszystkich. Rozdziały od piątego do dziesiątego opisują warsztat poszczególnych ścieżek, więc możesz czytać tylko te, które Cię dotyczą.

Po drodze spotkasz pięć rodzajów ramek. **Definicje** porządkują pojęcia. **Przykłady z praktyki** pokazują, jak zasada wygląda w gotowym tekście, często po angielsku, bo w tym języku napiszesz pracę. **Pułapki** opisują błędy powtarzające się w pracach z anglistyki. **Checklisty** pozwalają sprawdzić rozdział przed wysłaniem go promotorowi. Ramki **Okiem recenzenta** pokazują, na co patrzy osoba, która wystawi ocenę.

Przewodnik pisany jest po polsku, żeby wyjaśnienia były jak najprostsze. Terminy angielskie podajemy przy pierwszym użyciu, a przykładowe fragmenty prac zostawiamy w oryginale.

Powodzenia. Magisterium z anglistyki uczy rzeczy przydatnych daleko poza uczelnią: stawiania pytań, na które nikt jeszcze nie odpowiedział, pracy na danych i tekstach i pisanie po angielsku tak, żeby czytelnik podążał za argumentem bez wysiłku.

01

Specyfika magisterium z anglistyki

Na pierwszym seminarium magisterskim promotorzy często słyszą: „chciałbym rozwinąć temat z licencjatu”. To dobry punkt wyjścia, pod warunkiem że wiadomo, co ma się zmienić. Praca magisterska nie jest dłuższym licencjatem. Różni się celem, oczekiwaniami recenzenta i tym, co trzeba pokazać w każdym rozdziale.

1.1 Czym magisterium różni się od licencjatu

W pracy licencjackiej wystarcza zwykle poprawna analiza: wybrany tekst lub zjawisko, rozsądna rama teoretyczna i wnioski, które z tej analizy wynikają. W pracy magisterskiej ta sama poprawność jest punktem wyjścia. Recenzent oczekuje dodatkowo trzech rzeczy.

Pierwsza to **znajomość dyskusji**. Musisz wiedzieć, co o Twoim tekście, zjawisku czy problemie napisali badacze w ostatnich latach, i umieć tę literaturę ocenić, a nie tylko streścić. Druga to **własne pytanie badawcze**, które wynika z tej dyskusji i na które literatura nie daje jeszcze pełnej odpowiedzi. Trzecia to **wkład** (ang. *contribution*), czyli wynik, który coś do dyskusji dodaje: nowa interpretacja, nowe dane, zastosowanie ramy teoretycznej do materiału, na którym jej nie sprawdzano, albo porównanie, którego nikt nie przeprowadził.

Wkład pracy magisterskiej

Wkład nie musi być przełomem. W pracy magisterskiej wystarcza wkład skromny, ale wyraźnie nazwany. Może to być analiza powieści wydanej kilka lat temu, o której istnieją tylko recenzje; porównanie dwóch przekładów, którego nie ma w literaturze; zbadanie znanego zjawiska gramatycznego w nowym korpusie; sprawdzenie techniki nauczania w polskiej szkole, choć dotąd opisywano ją w innych warunkach. Ważne, żebyś umiał powiedzieć w jednym zdaniu, co wie czytelnik po lekturze Twojej pracy, a czego nie wiedział wcześniej.

1.2 Cztery ścieżki

Prace magisterskie z filologii angielskiej prowadzi się najczęściej jedną z czterech ścieżek. Wybór zależy od zainteresowań, ale też od specjalizacji promotora, bo to on będzie oceniał warsztat.

Ścieżka	Materiał	Typowe metody	Przykładowy temat
Literaturoznawcza	Powieści, dramaty, poezja, seriale, teksty kultury	Uważna lektura w ramie teoretycznej	Ekokrytyczne odczytanie klimatu w powieściach Richarda Powersa

Ścieżka	Materiał	Typowe metody	Przykładowy temat
Językoznawcza	Teksty, nagrania, korpusy, wypowiedzi użytkowników	Analiza dyskursu, pragmatyka, językoznawstwo korpusowe	Wykładowcy uprzejmości w mailach studentów do wykładowców
Przekładoznawcza	Oryginał i jego przekłady, napisy, lokalizacja gier	Analiza porównawcza, klasyfikacja technik	Przekład gier słownych w polskich napisach do seriali animowanych
Glottodydaktyczna	Uczniowie, lekcje, testy, ankiety, wywiady	Quasi-eksperyment, badanie w działaniu, sondaż	Wpływ zadań opartych na grach na słownictwo uczniów klasy siódmej

Ścieżka glottodydaktyczna jest na studiach magisterskich wyraźnie popularniejsza niż na licencjackich, bo wielu studentów przygotowuje się do zawodu nauczyciela i pracuje już w szkołach. Jest też jedyną, która prawie zawsze wymaga badania empirycznego z udziałem ludzi. Poświęcamy jej rozdziały dziewiąty i dziesiąty.

1.3 Język pracy

Na większości uczelni pracę magisterską z anglistyki pisze się po angielsku, a do pracy dołącza się streszczenie po polsku. Zasady różnią się jednak między instytutami, dlatego sprawdź regulamin dyplomowania i wytyczne zakładu. Angielszczyzna jest oceniana razem z treścią. Nawet bardzo dobra analiza traci, jeśli trzeba ją czytać przez kalki z polskiego i błędy kolokacyjne. Akademickiemu angielskiemu na poziomie magisterskim poświęcony jest rozdział dwunasty.

Licencjat w wersji rozszerzonej

Student bierze pracę licencjacką o motywie podwójnika w dwóch powieściach, dopisuje trzecią powieść i dwa rozdziały teorii. Objętość się zgadza, ale pytanie badawcze jest to samo, a wkład trudno wskazać. Kontynuacja tematu jest w porządku, jeśli zmienia się coś zasadniczego: rama teoretyczna, materiał, metoda albo pytanie. Opisz tę zmianę wprost we wstępie i wyjaśnij, co nowego z niej wynika.

1.4 Co wyróżnia dobrą pracę

Dobra praca magisterska z anglistyki ma pytanie badawcze wynikające z przeglądu literatury, ramę teoretyczną, która realnie kieruje analizą, materiał dobrany według jasnych kryteriów, metodę opisaną tak, żeby inny badacz mógł ją powtórzyć, i dyskusję, która wraca do literatury i pokazuje, co wynik zmienia. Wszystko to napisane jest poprawną, spójną angielszczyzną akademicką.

Okiem recenzenta

Najpierw szukam we wstępie zdania o luce badawczej i o tym, co praca wnosi. Potem sprawdzam, czy przegląd literatury sięga dalej niż podręczniki i czy uwzględnia publikacje z ostatnich lat. Jeśli nie znajduję ani jednego, ani drugiego, oceniam pracę jako solidny licencjat, a nie magisterium, nawet jeśli analiza jest staranna.

☒ Zanim zaczniesz

- ☐ Wiesz, którą ścieżką idziesz i czy odpowiada ona specjalizacji promotora
- ☐ Umiesz w jednym zdaniu powiedzieć, co praca może wnieść do dyskusji
- ☐ Jeśli kontynuujesz temat z licencjatu, wiesz, co zasadniczo się zmienia
- ☐ Sprawdziłeś w regulaminie język pracy, wymogi streszczenia i język obrony
- ☐ Masz dostęp do materiału (tekstów, korpusu, przekładów albo uczniów)